

Utkast til tekstdel ”kommunedelplan for anlegg og områder for friluftsliv” Østmarkas Venners høringssvar.

Østmarkas Venner takker for anledningen til å uttale seg om den framlagte tekstdelen av Kommunedelplan friluftsliv, som etter vår mening er et velskrevet og grundig dokument som bør kunne brukes aktivt i arbeidet for å fremme friluftslivet i hovedstaden. Vi verdsetter at det nå lages en egen kommunedelplan for friluftsliv for Oslo kommune og håper at dette vil styrke friluftslivets muligheter ved tildeling av spillemidler.

Vi savner imidlertid en konkret og prioritert handlingsplan under hvert kapittel som kunne gjort det lettere å følge opp planen, og som ville gjort kommunedelplanen mer forpliktende.

Til de enkelte kapitler vil vi bemerke:

Kap. 14 Drift og utvikling av regulerte friområder og LNF-områder

Vi merker oss etatens misnøye med reduserte bevilgninger til drift og vedlikehold. Det hjelper ikke å bevilge midler til nye anlegg hvis de gamle forfaller, så vi støtter kravet om at det må bevilges tilstrekkelig med midler til at anleggene kan vedlikeholdes. Vi vil også oppfordre til at det tenkes kreativt på en del vedlikeholdsoppgaver som med fordel kan settes bort til frivillige lag og foreninger der et mindre kommunalt tilskudd utløser stor privat aktivitet (eks Foreningen ØX og Oslo Elveforum). Dette skaper engasjement, involvering og ansvarsfølelse for tilbudene.

Kap. 8 Mål og planer for friluftsliv i overordnede dokumenter

Vi støtter kommuneplanens bekymring for manglende sikring av grøntområder gjennom arealplanleggingen. Det er en skremmende kortsiktig politikk å gi utbyggingstillatelser på ubebygde arealer før behovet for friområder er vurdert. Presset på boligmarkedet har funnet en god, midlertidig løsning bl.a. gjennom omdisponeringen fra næringsbygg til bolig slik det nå praktiseres i store deler av de sentrale byområdene.

Kap. 10 Mål og satsingsområder i planperioden.

Vi støtter hovedmål og delmål når det gjelder hovedutfordringer i neste planperiode. Vi ser imidlertid store utfordringer ikke bare ved å sikre og tilrettelegge for friluftsliv, men også ved å stimulere til fysisk aktivitet og friluftsliv. Dette har vært en suksess bl.a. på Romsås der man gjennom målrettede tiltak har lyktes med å bedre folkehelsen og dermed oppnå en samfunnsgevinst i mindre utlegg til sykdom/uførekostnader.

Vi mener at ”sikring av 100-metersskog for barn og unge” bør føres opp under overskriften ”Hvor bør det sikres og tilrettelegges?”. Det kan være et kulepunkt under Grøntområder i og nær boområdene. Slike områder består ofte av mer naturnær skog enn parker, og byr derfor på et større mangfold av opplevelser og utfordringer. Også for fysisk mestring og utvikling av motorikk hos barn og unge er slike naturområder viktige. Dette trekkes fram også i kap. 13.

Kap. 12 Hytter i friluftsetatens forvaltningsområde.

Østmarkas Venner slutter seg til forslaget om å bruke hytter i Marka som utleieformål til frivillige organisasjoner, skoler og bydeler. Vi tror dette er viktig for å rekruttere nye, yngre brukere til Marka og for å spre trafikken. Hyttene kan brukes til overnatting som del av DNT Oslo og Omegns hyttetilbud i Marka.

Vi etterlyser en tilsvarende politikk for de faste boplassene i Marka, som på sikt må utvikles til å inngå i tilbudet til befolkningen som friluftsgårder, serveringssteder, leirskoler, ridesentre etc. Vi etterlyser også en politikk for aktiv skjøtsel av nåværende eller tidligere dyrka mark som må opprettholdes som viktige elementer for biologisk mangfold eller som rene kulturlandskapselementer. Blomsterenger, beitende husdyr og vakre landskap er også med på å trekke folk til skogs (se også kap. 18 Marka).

Kap. 13 Behov for kartlegging og sikring av grøntområder

Vi savner en konkretisering av de mest prioriterte og truede grøntområdene. Videre går vi inn for større innsats når det gjelder erverv av områder til turveier, friområder og parkeringsplasser ifm utfart, prioritert i tråd med hovedkriterier gitt på side 45. Vi vil også understreke betydningen av hyppig kantslått langs turveier for å unngå skjemmende oppriving av større vegetasjon.

Kap. 15 Turveier

Turvegssystemet i Oslo var i sin tid et banebrytende arbeid, og er svært viktig for å gi folk enkel og naturvennlig tilgang til Marka og fjorden. Turvegene stimulerer samtidig til gåing/sykling/skigåing, og kan bidra til å redusere bilbruken i Oslo.

Det er derfor trist å se hvor kort kommunen har kommet i å etablere sammenhengende turveglener, både når det gjelder omregulering, iverksetting av vedtatte erverv og opparbeidelse av turveger med riktig/tilfredsstillende dekke.

Det er gjort et godt dokumentasjonsarbeid når det gjelder å påvise mangler i turvegssystemet, og vi forventer at dette arbeidet prioriteres langt høyere framover, bl.a. gjennom forpliktende bevilgninger. Gjennom de bydelsutvalgene for friluftsliv som har gitt konkrete innspill til kommunedelplanen, er det også gitt synspunkter på behov for utbedring av turvegene. Det viktigste på kort sikt er nok å fjerne fysiske hinder som gjør at ellers gode turveglener har brudd som gjør dem mindre interessante å bruke. Det gjelder både kryssing av veg, T-bane og jernbane, men også strekninger over privat grunn som ikke er ervervet (evt. ekspropriert der dette er nødvendig) eller opparbeidet. Dette arbeidet må få stort fokus framover.

Dokumentasjonen i kommunedelplanen, inkl. innspill fra de enkelte bydelers friluftsutvalg, er så god at det bør gjøre arbeidet med å få turvegssystemet mer komplett langt lettere. I denne sammenheng er det også grunn til å nevne det arbeidet Oslo og Omland Friluftsråd v/Frithjof Funder, med støtte fra kommunen, har gjort for å dokumentere turvegernes status og behov for utbedring. Her får kommunen et utmerket redskap til å arbeide videre med turvegene.

Kap. 16 Vann og vassdrag

Dokumentasjonen av status for Oslos sju hovedvassdrag er god, men vi mener at fising (inkl. krepsefiske) bør tas med som brukskategori i tabellen på s. 85. Dette gjør den mer informativ.

Generelt vil vi støtte det arbeidet som gjøres for å restaurere elveløp og åpne elvestrekninger som er lagt i rør. Et godt eksempel er arbeidet som er gjort i øvre del av Alnas nedbørfelt i Groruddalen, og dette arbeidet må fortsatt prioriteres.

For øvrig vil vi opplyse at for Alnas del, og særlig den sideelva som omfatter Østensjøvannet med tilløpsbekker, har bydelsutvalg friluftsliv for Østensjø bydel støttet forslag om å åpne deler av Bølerbekken for å bedre vanntilgangen til Østensjøvannet og restaurere natur. Slike tiltak kan også på sikt redusere behovet for å overføre vann fra Nøklevann til Østensjøvannet for å bedre vannkvaliteten der.

For Ljanselva har bydelsutvalg friluftsliv for Østensjø bydel foreslått å åpne bekken mellom Nøklevann og Skraperudtjern for å få den tilbakeført til sin mer naturlige tilstand, bygge enkel gangbru over denne bekken samt skaffe nye flytebrygger i Skraperudtjern.

Kap. 18 Marka

Friluftslivet i Marka vil nødvendigvis komme til å endre seg i takt med publikums økonomi, opplevelsesbehov, prioritering av tid og fornøyelsestrender. Det er imidlertid helt avgjørende at bruken av Marka forbeholdes de enkle friluftaktivitetene uten behov for større grad av tilrettelegging. Vi merker oss at tilrettelegging for bading er svært populært, og mener disse behov i størst mulig grad bør tilfredstilles uten at det legges opp til rene ”badestrender”. Anleggelse av HC badeanlegg er ressurskrevende og innebærer store inngrep som det ikke bør være for mange av. Vi mener f.eks. at rullestolrampe for handikappede både på Ulsrudvann og Bråten i Nøklevann ikke er nødvendig, og vil derfor prioritere Bråten, der det allerede er tekniske installasjoner i form av stupebrett, bål plass osv. Det er også mindre høydeforskjeller her, slik at en rampe blir kortere og mindre dominerende.

Under vern av områder for friluftsliv og biologisk mangfold benyttes uttrykket å ”bevare kulturlandskapet”. Vi vil sterkt understreke at et kulturlandskap ikke kan fredes, men må sikres gjennom aktiv skjøtsel med enten beitedyr eller slått.

Det gleder oss å se at Sarabråten nevnes som kulturlandskap som bør skjøttes. Det bør samtidig nevnes det positive arbeidet som gjøres med å få beitedyr tilbake til småbruk i randsonen, f. eks. Sørli gård i Østmarka. Mange av kommunens arealer med dyrkamark er i dag allerede inngjerdet, så den største utgiften med å skjøtte landskapet gjennom beiting er allerede gjort. I et samarbeid mellom Norges Vel og Friluftsetaten leies det inn beitedyr til Sørli fra bønder rundt Oslo. Som tidligere nevnt under kap. 14, tror vi at også på dette området kan det finnes rimelige løsninger ved å engasjere frivillige lag og foreninger som kan stå for skjøtsel (slått/rydding) og tilsyn av dyr på beite.

Vi savner for øvrig planer om å få Sørli etablert som Barnas Friluftsgård i samarbeid med for eksempel Barnas Turlag, DNT Oslo og Omegn.

Under kapitlet ”Kjente ønsker og behov” side 103, vil vi bemerke at vi ikke støtter forslaget om en tilrettelagt trillesti for sykkel fra Skyttenbrua til Deledalsveien. Vi mener at også sykklister må kunne forflytte seg noe til beins!

Oslo/Enebakk 21/10 2004

For Østmarkas Venner

Johan Ellingsen (sign)

Jan Olav Nybo (sign)